126038801

ప్రాచీన కాలమునుండి భారత దేశము ఆధ్యాత్మిక తత్వప్రచారము ద్వారా అన్ని [దేశాల]కు సుస్థిర శాంతి భద్రతలను చేకూరుస్తూ వస్తున్నది. నాటికి నేటికి 'లోకాస్సమస్తా సుఖినో భవంతు' అన్నదే హైందవ సాంప్రదాయమై వున్నది. ఈ సాంప్రదాయాన్ని సంస్కృతిని అభి[వృద్ధి] [illegible]ంచటానికి ఆనాటి రాజులు, ఋషులు, మునులు, పండితులు, పతివ్రతామ తల్లులు త[మ జీ]వితాలను త్యాగము చేశారు. అట్టి పవిత్రమైన సంస్కృతికి ప్రతీక రామ చరిత్ర. దీనినే రామా[య]ణము అనే పేరుతో పిలుస్తూ వచ్చారు. ఐతే రామాయణమనగా కేవలము రామ చరిత్ర మాత్రమే [కా]దు. [రామ] అయనము యితి రామాయణం! అయన మనగా మార్గము. రామ మార్గాన్ని అనుసరించుట [యే] రామాయణము అంతరార్థము

మానవుడు జన్మించినది మొదలుకొని తన జీవిత సాంప్రదాయాన్ని, సంస్కృతి[ని] [illegible]కోవటానికి అనేక విధాల కృషి సలుపుతున్నాడు. పుట్టినప్పుడు యెట్టి దుర్గుణాలతో [illegible]ము లేక నిర్గుణ స్వరూపుడై వుంటాడు. కాలము కదలిన కొలది, ఆహారము మారిన కొలది [illegible]లు అభివృద్ధి యైన కొలది సహవాస దోషముల వలన మనుష్యుల వేషభాషలు కూడా [illegible]ందుతాయి, రాగద్వేషాలు చోటు చేసుకుంటాయి. చదువుతో బాటు అహంకారాభిమా[నా]లు [illegible] మస్తకము వ్యాపించి విరవిహారము చేస్తుంటాయి. తనకంటె గొప్పవాడు, మంచివాడు [illegible] భావిస్తాడు. యవ్వనము మత్తులో వున్నట్లైతే, ఎదుటి వ్యక్తిని గడ్డిపోచకంటె హీనముగా చూ[స్తా]డు.

మానవుడు మానవుడుగా బ్రతకాలంటే యనేక కష్టనష్టాలను, అరిష్టాలను యెదు[ర్కో]వలసి వుంటుంది. ఎదురు దెబ్బలకు తట్టుకొని ముందుకు సాగిపోవలసి వస్తుంది. కాని యీనా[టి] మానవునికి విషయవాసనలే విందు భోజనములుగా కనుపిస్తున్నాయి. ప్రతివాడు గొప్ప విద్యా[వం]తుడు కావాలని, నాయకుడు కావాలని, పెద్ద వ్యాపారస్తుడు కావాలని అనేక రకాల ఆశలతో వుం[టు]న్నాడు. ఆశల నీడలలోనే జీవితాన్ని అభివృద్ధి పరచుకోటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఆశ లేకుం[డా] [illegible]గమైనా వుండ లేకపోతున్నాడు. తనలో దివ్యత్వమనే ఆత్మ తత్వము వుండి కూడా అది [illegible] విషయ వాసనలకు లోబడి మానవత్వాన్ని విస్మరిస్తున్నాడు.

పశువులు, పక్షులు యివన్నీ ఆనందాన్ని అనుభవిస్తూనే వున్నాయి. అయితే దాచు[కొనే] స్వార్థముగాని, దోచుకొనే దుర్మార్గముగాని వాటికి లేదు. మానవునిది తిని తృప్తి పడే స్వభావ[ము కా]దు. ఒకరిని మించి మరొకడు అభివృద్ధి చెందాలని పంచవర్ష ప్రణాళికలు వేసుకుం[టూ] వుంటారు. ఐదు కరువులు వచ్చినా, ఐదు తరాలు గడచినా తరగని ఆస్తిని పెంచుకోవాలని [illegible]డుతుంటాడు. ఆశలు వుండటం తప్పుకాదు. కాని మితిమీరిన ఆశలు వుండరాదు! అతి స[ర్వ]త్ర వర్జయేత్. అత్యాశలు మతి హీని కలిగిస్తాయి. ఇలాంటి స్థితిలో మానవుడు తనలో దివ్యత్వాన్ని

1260388O2

...ంత తెప్పరించుకోవాలి. స్వలాభము మీద ఆశక్తి కాని, లోభము మీద విరక్తి గాని అసలు కలగటమే లేదు. కరువు కాటకాలకు ఈ ఆశలే కారణము. ఆశలను అదుపులో వుంచుకోవాలన్నదే రామాయణము ప్రధాన సందేశము, ఇంద్రియ నిగ్రహము, మానసిక పరివర్తన, బుద్ధి వికాసము ద్వారా జీవితములో శాంతిని అభివృద్ధి పరచుకోవాలి. జీవితమెంతో విలువైనది. పవిత్రమైనది. అట్టి పవిత్రమైన విలువైన జీవితాన్ని వ్యర్థము గావించుకోటము మానవ కర్తవ్యము కాదు.

రామాయణములో ప్రతివ్యక్తి ఆదర్శ ప్రాయుడే. అందరూ ధర్మమూర్తులే. పవిత్ర చరిత్రులే. మచ్చుకు లక్ష్మణుని పాత్రను తీసుకుందాము. లక్ష్మణుని వాల్మీకి చక్కగా వర్ణిస్తాడు. లక్ష్మణుడు రామునికి రెండో హృదయమంటాడు. కంబ రామాయణము లక్ష్మణుడు రామునికి బాహ్య ప్రాణము అని వర్ణిస్తుంది. తులసీ రామాయణం లక్ష్మణుడు రామునికి కుడిభుజము వంటి వాడని అంటుంది. రామ లక్ష్మణులు బింబప్రతిబింబాల వలె అవినాభావ సంబంధము గలవారు. గుణములలో, పవిత్రతలో, త్యాగములో లక్ష్మణుడు తనకు తానే సాటి. తండ్రి ఆజ్ఞవలన రాముడు అరణ్యానికి పోవలసి వచ్చింది. లక్ష్మణుని అరణ్యానికి పొమ్మని ఎవ్వరూ ఆజ్ఞాపించలేదు. అయినా తనకు తానే సర్వస్వము త్యాగము చేసి రాముని అనుసరించాడు. రామ అయనమే తన ప్రధాన నయనంగా భావించాడు. అదే రామ అయనం. రామ అయనంలో ప్రధాన పాత్ర వహించిన వాడు లక్ష్మణుడు. తల్లిని, రాజ్యమును, సతిని సర్వస్వమును త్యాగము చేసి రామతత్వమే గురుతత్వము, రాముడే మిత్రుడు, రాముడే సోదరుడు, రాముడే ప్రాణమని భావించి రాముని అనుసరించాడు. లక్ష్మణుని శీలము, గుణము లోకానికే ఆదర్శప్రాయం.

సీతాన్వేషణ సలుపుతూ వెళ్తుండగా దారిలో ఋష్యమూక పర్వతముపై సుగ్రీవ హనుమంతులతో స్నేహము కలిగింది రామ లక్ష్మణులకు. అక్కడ సుగ్రీవుడు ఒక నగల మూటను రాముని చేతికి అందించి ఎవరో ఒక స్త్రీ ఆకాశ మార్గములో పయనిస్తూ ఈ మూటను క్రింద జారవిడిచింది అని చెప్పాడు. ఆ మూటను విప్పి చూచినప్పుడు రామునికి ఆ నగల సంగతి ఏమీ తెలియదు. లక్ష్మణునికి చెప్పాడు. లక్ష్మణా యిందులో సీత నగలేమైనా వున్నాయేమో చూడు అని. ...హారాలు కేయూరే' ఈ కంకణాలు సీతమ్మవి అవునో కాదో నాకు తెలియదు. నాహం జానామి కుండలే. ఈ కర్ణ కుండలాలు కూడా సీతమ్మవి అవునో కాదో నాకు తెలియదు. నూపురే త్వభిజానామి ఈ అందెలు మాత్రము సీతమ్మవే. నాకు తెలుసు ఎందుకనగా నిత్యంపాదాభి వందనాత్' ప్రతి నిత్యము నేను ఆమె పాదాలకు నమస్కారము చేసే సమయములో ఈ పాదాల అందెలు నేను చూచేవాడిని.

సీతారాముల కళ్యాణము జరిగిన తరువాత పన్నెండు సంవత్సరాలు అయోధ్యలో వున్నారు. తదుపరి పదమూడు సంవత్సరములు అరణ్యవాసము చేశారు. ఈ ఇరవై ఐదు సంవత్సరములు సీతారాములతో వున్న లక్ష్మణుడు ఒక్కనాడైనా సీత ముఖము చూచినవాడు కాదు. పన్నెండు సంవత్సరముల అయోధ్యావాసము, పదునాలుగు సంవత్సరముల వనవాసము మొత్తము ఇరవై ఆరు సంవత్సరములు కావాలి. ఇతో పదినెలలు సీత లంకలో చిక్కుపడిపోయిందిగదా అందువల్ల లక్ష్మణుడు పదమూడేండ్లు వనవాసమని అంటాడు.

126038803

ఈ విధమైన ఉదాత్తగుణములు గలపురుషుడు స్త్రీలను మాతృమూర్తులుగా చూచేవాడు చరిత్రలో మనకు కనుపించడు. రామాజ్ఞను పురస్కరించుకొని నిండు గర్భవతి సీతను అడవిలో విడిచి రావటానికి బయలు దేరాడు. ఆ సమయములో సీత ప్రశ్నిస్తుంది. లక్ష్మణా! రాముడు లోకాపవాద భీతిలో నన్ను అడవులకు పంపుటలో ధర్మము వుంది. ప్రజాపరిపాలనే ప్రభువుల ధర్మము. ప్రజలకు ఆదర్శవంతమైన జీవితాన్ని అందించుటమే ప్రభువు కర్తవ్యము. స్వపర భేదము లేకుండా సర్వము త్యజించి ప్రజల క్షేమాన్ని చూడటమే ప్రభువు నియమము. అతని కీర్తియే నాకు ఆనందము. అతను నన్ను త్యజించినా నాకు దుఃఖము లేదు. రాముని కీర్తి చిరకాలము వర్ధిల్లాలి. నా సేవ మరిచితివి. ఈ అడవిలో నన్ను వదలి యెలాగ వెనుకకు పోగలవు. నిండు గర్భవతినైన నన్ను ఒంటరిగా వదలి పోటానికి నీ మనస్సెట్లా ఒప్పుతుంది? కొంతకాలము యిక్కడ వుండినా కొద్ది క్షణము చెప్పరాదా. అన్నది. అప్పుడు లక్ష్మణుడు తల్లీ! యింతకాలము నీ మోమును కూడా చూడలేదు. రామ ప్రభువు నీ చెంత లేనప్పుడు నేను నీ దగ్గర వుండటం ఎంత అపచారము. నిర్మలమైన నీ హృదయాన్ని అజ్ఞానులు బాధపెట్టారు. ఈ సమయములో నేను నీదగ్గర వుండటం వల్ల నీకు అపకీర్తి తెచ్చిన వాడనౌతాను. నా ప్రాణములనైనా నీపాదముల ముందు అర్పితము చేస్తాను కాని నీకు అపకీర్తి మాత్రం రానీయను. పైగా రామాజ్ఞ. రాముడే నా సర్వస్వము. అతని ఆజ్ఞను మీరితే నా ప్రాణమే వుండదు. కనుక తల్లీ నన్ను క్షమించి పంపమని బాధపడుతూ నమస్కారము చేస్తాడు. తనకు ఎదురు వచ్చిన రాజ్యాన్ని కూడా స్వీకరించకుండా రాజుగా వుండటానికి రాముడే అర్హుడని చాటి రాముని సన్నిధే తన పెన్నిధిగా భావించి క్షణకాలములో అరణ్యానికి బయలుదేరిన ధీర చిత్తుడు లక్ష్మణుడు. భగవత్ తత్వాన్ని నిస్వార్థ భావముతో గ్రహించి స్వప్రయోజనము త్యాగము చేసి సర్వస్వాన్ని దైవార్పితము గావించి రాముని అనుసరించిన పరమ భక్తుడు.

భరతుడు కూడా యీ మార్గమునే అనుసరించాడు. సోదరులందరు రామతత్వాన్ని అనుసరించినవారే. కనుకనే రామచరిత్రకు రామాయణమని పేరు సార్థకమై నిలిచింది "రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః" రాముడు ధర్మస్వరూపుడు. ధర్మమంటే ఏమిటి? ఈనాడు లౌకిక ధర్మములు అనేకము పెరుగుతున్నాయి. ఏది వైదిక ధర్మమో విచారిస్తే మనసు తబ్బిబ్బు అయిపోతుంది. ధారయతి ఇతి ధర్మః ధరింప చేసేది, లోకాన్ని ధరింప చేసేది ధర్మమని మనం నోటితో వ్యక్తీకరించవచ్చు. ఒక్కొక్క వస్తువుకు ప్రాణసమానమైన ధర్మమొక్కొక్కటి వుంటుంది. అగ్నికి దహనశక్తి సహజ ధర్మము. అగ్నిలో దహన శక్తి లేకపోతే అది బొగ్గవుతుంది కాని అగ్ని కాదు. చక్కెరకు తీపి సహజ ధర్మము. చక్కెరకు తీపి అనే ధర్మం లేకపోతే అది యిసుకతో సమానమవుతుంది. చంపక పుష్పానికి సుగంధము సహజ ధర్మము. సుగంధము లేకపోతే అది చంపకము కాదు.

మానవుని హృదయ తత్వమునుండి ఆవిర్భవించే స్వభావమే ధర్మము. కానీ ఈనాటి మానవుడు ప్రభావానికి లోబడి స్వభావాన్ని మరచిపోతున్నాడు. విద్యావంతులైనా విద్యావిహీనులైనా సర్వమానవులకు సహజమైన ధర్మమేమిటి? ఇతరులు యేవిధముగా గౌరవిస్తే మనకు ఆనందమో మనము యితరులను ఆవిధముగా గౌరవించాలి. ఇతరులు ఎట్టి పనుల

12603884

[illegible] బాధ కలుగుతుందో అట్టి పనులు చేసి మనము యితరులకు బాధ కలిగించరాదు. [illegible] యే విధముగా నడచుకుంటే సరైన మార్గమని భావిస్తామో మనము ఆ విధముగా నడ[illegible]. ఇదే మనము లౌకిక సామాన్య జగత్తుకు అందించగల సహజ ధర్మము. వైదిక ధర్మాన్ని [illegible] ధర్మాన్ని అందరూ గుర్తించలేరు. నిత్యజీవితములో సత్యజీవితాన్ని అనుభవించాలనుకుం[illegible] యే విధముగా నడచుకోటము మంచిదని మనము భావిస్తామో దానిని అనుసరిం[illegible]చరించాలి.

ధర్మము one way traffic కాదు. ఇచ్చిపుచ్చుకునేది. ఇలాంటి సహజమై[illegible] కాదు తత్త్వము ద్వారా జగత్తులో వ్యాపింప చేశాడు వాల్మీకి. ఒక్కొక్క కాలానికి ఒక్కొక్క [illegible] ఒక్కొక్క రీతిగా వ్యాపిస్తుంది. ఒక మంచి జాతి మామిడి చెట్టున్నది. ఫలాలుగా మారినప్పు[illegible]లో మధురమైన రసం అభివృద్ధి చెందుతుంది. కాని కసుగాయలుగా వున్నప్పుడు వగరు [illegible] వుంటాయి. జాతి మంచిదే అయినా కసుగాయగా వున్నప్పుడు ఒక రుచి, పరిపక్వస్థితికి [illegible] మరొక రుచి వుంటుంది. అదే రీతిగా మానవ జాతి అత్యుత్తమమైనప్పటికి చాలా భా[illegible]యలుగా పక్వము కాకుండానే రాలిపోతాయి. మరికొన్ని పరిపక్వస్థితిలో రాలిపోతుం[illegible] పక్వమైన వేటికని రుచి నందిస్తాయి. సర్వుల యందున్న ఆత్మ తత్త్వము ఒకటే [illegible] ఉదాహరణ. సముద్రములో అసంఖ్యాకమైన అలలు బయలుదేరుతూ వుంటాయి. [illegible] మరొక అల కనుపించదు. అలలు బోధముగా వున్నప్పటికి అలలు వేరు సము[illegible] కాదు. అలలన్నీ సముద్రములో చేరి వుంటాయి.

ఆత్మ తత్త్వమనే బ్రహ్మానందములో ఆవిర్భవించిన జీవులనే అలలే మానవులు [illegible] మానవుని రూప భావ తత్త్వాలు ప్రత్యేకముగా వుండవచ్చు. కానీ యివన్నీ బ్రహ్మానందములోని [illegible] తత్త్వాన్ని మనం గుర్తించాలి.

నీటి యందే పుట్టి నీటి యందే పెరిగి
నీటి యందే అణగు నీటి బుడగ
నరుడు బుద్బుదంబు నారాయణుండు నీరు..

[illegible] బుడగ నారాయణుని యందే పుట్టింది. నారాయణుడనే నీటి యందే సంచరిస్తుంది. [illegible]డనే నీటి యందే నశించి పోతుంది. నారాయణుడనే నీటిని వదలిన నరుడనే బుడగ [illegible]లేదు. అందుకనే 'మమైవాంశో జీవలోకే జీవభూతస్సనాతనః' జీవులన్నీ నా అంశములే, [illegible] అంశము, యింద్రియాల అంశము కాదు. చెట్టుకు కొమ్మ అంశము. చెట్టును వదలి కొమ్మ [illegible]లేదు. చెట్టును వదలితే కొమ్మ ఎండి పోతుంది. తల్లికి బిడ్డ అంశము. తల్లిని వదలి [illegible] బ్రతుక లేదు. నీటిని వదలి చేప వుండలేనట్లో దైవాన్ని వదలి నరుడు వుండలేడు. [illegible] అనుభవించటానికి కారణము ఎడబాటు. ధన కనక వస్తు వాహనాలు యివన్నీ ఆనందా[illegible]లేవు. మానవుడు భార్యాపుత్రుల నిమిత్తమై, కుటుంబ బంధువుల నిమిత్తమై [illegible]కాలము వినియోగిస్తున్నాడో అందులో ఒక క్షణకాలము భగవత్ చరణ ధ్యానములో

[illegible] చాలు - దివ్యత్వాన్ని గురించి ఒక్క క్షణము చింతించినా చాలు.

ఈనాడు మనలో త్యాగమే లేదు. త్యాగము చేయని చేయికంటే చేకటి కొంప [illegible] చదువుకున్న మొద్దు కంటె మడిదున్ని యెద్దు మేలు. త్యాగభావములో జీవితమును [illegible] చేసినప్పుడు నిజమైన యోగము లభ్యమవుతుంది. మానవజాతికి యిలాంటి త్యాగాన్ని [illegible] రామాయణము. రాముడు తండ్రి ఆజ్ఞను పురస్కరించుకొని సర్వసంగ పరిత్యాగి [illegible] గల్పి అరణ్యములో ప్రవేశించాడు. భగవదాజ్ఞ పరిపాలన తత్వాన్ని నిరూపించిన [illegible]. ఆజ్ఞ అనేది మహాశాసనము. ఆజ్ఞను వుల్లంఘిస్తే ఆనందము దూరమవుతుంది.

పర్ణశాలలో వంటరిగా వున్న సీతను కాపాడమని ఎలాంటి స్థితిలోను సీతను [illegible] కూడదని లక్ష్మణుని ఆజ్ఞాపించి వెళ్లాడు రాముడు. కష్టాలు, దుఃఖాలు, నిందలు, నిష్ఠూ[illegible] సీతను వదలి రాకూడదని హెచ్చరించాడు. కాని లక్ష్మణుడు జీవ స్వరూపుడు కను [illegible] కొంత బలహీనత బయలుదేరింది. హా సీతా! హా లక్ష్మణా! అనే ఆర్తనాదము విని [illegible] రాముని కంఠముగా భావించి వెంటనే రాముని వద్దకు వెళ్లమని సీత లక్ష్మ[illegible] చేసింది. ఏది యేమైనా రామాజ్ఞను కఠినముగా పాలించదలచాడు [illegible] సీత సూటిపోటు మాటలు హృదయానికి గుచ్చుకొని బాధించసాగాయి. సీత ప[illegible] కొనలేక రామాజ్ఞను మీరి సీతను వదలి అక్కడ నుండి కదిలాడు. తరువాత సీతను [illegible] పోవటం తెలిసి చాలా బాధపడ్డాడు. తాను దైవాజ్ఞను మీరటము వల్లనే [illegible] కష్టాలు వచ్చాయి అని జీవితాంతము దుఃఖించాడు. తన జీవితములో రా[illegible] సంఘటనలలో యిది మొదటిది.

రాముడు సీతతో తన స్వర్గానికి పోయేముందు కాలయముడు వచ్చాడు. అ[illegible] రాముడు, లక్ష్మణా ఎవరిని విడువకు. ఏ ఒక్కరిని లోపలకు వదలినా శిరచ్ఛేద[illegible] అని ఆజ్ఞాపించాడు. లక్ష్మణునికి రాముడంటే దృఢమైన విశ్వాసము. సరిగా ఆ [illegible] దూర్వాసుడు వచ్చి తాను లోపలికి వెళ్లి రామునితో సంభాషించాలన్నాడు. లక్ష్మ[illegible] లోపలికి పోవటానికి వీల్లేదని ఖచ్చితంగా చెప్పాడు. దూర్వాసుడు వుగ్రుడై పోయాడు [illegible] నీ వంశమును సర్వనాశనము చేస్తాను జాగ్రత్త అని గర్జించాడు. లక్ష్మణుడు [illegible] లో పడ్డాడు. వదలితే తనకు శిరచ్ఛేదము, వదలకపోతే రఘువంశంలో పాటు [illegible] నాశనం అయిపోతుంది. ఆలోచించి ఒక దృఢనిశ్చయానికి వచ్చాడు. రాముని [illegible] వలన నా శిరస్సు పోతుంది. అయినా ఫరవాలేదు. అయోధ్యావాసులు క్షేమంగా వు[illegible] రాముని చేతులలో చావటం యెంత అదృష్టము. దూర్వాసుని ఆజ్ఞ మీరితే వంశమే నాశ[illegible] అనుకొని దూర్వాసుని లోపలకు వదిలాడు. ఇట్టి ఆదర్శ ఘట్టాలలో నిండి [illegible] రామాయణము. కానీ యీనాడు వివరిసకాములకు తగినట్లు వారు అన్వయించు [illegible] రామాయణాన్ని వ్యాఖ్యానిస్తున్నారు

అన్నదమ్ములు యేరీతిగా వుండాలి? తల్లిదండ్రుల ప్రేమ యేరీతిగా వుండ[illegible]

126038806

[illegible] ...త్రం ఆదర్శము యేరీతిగా వుండాలి? ఈ విధముగా ప్రతి కుటుంబానికి ఆదర్శము [illegible] రామాయణము. లక్ష్మణుడు, భరతుడు, శత్రుఘ్నుడు అందరు రాము అయి... [illegible] ...ర్యంలోనే జీవితాలను అంకితము చేశారు. అన్న ఆజ్ఞను జవదాటకుండ చేశా... [illegible] ప్రతి కుటుంబానికి రామాయణ ఆదర్శాలు యెంతైనా అవసరము. సీత సర్వసుఖ [illegible] త్యాగము చేసి భర్తను అనుసరించింది. భోగ భాగ్యాలను యింతమాత్రము ఆశించ లేదు [illegible] రామాంకితము గావించిందామె

రామాయణ, భాగవత, భారతాలు కామ, క్రోధ, లోభాలకు మూలాధారముగా నిలి [illegible] రామాయణంలో రావణుడు అంటేనే కామం. కాముకుడైన రావణుని వల్లనే రామా [illegible] జరిగింది. కామ నాశం కోసమే రాము డవతరించాడు. భాగవతములో హిరణ్యక [illegible] క్రోధము. అతను హరిద్వేషి. ఎక్కడున్నాడు హరి, వాడెక్కడా లేడు అనేవాడు. ఈ క్రోధాన్ని [illegible] కే హరి నరసింహుడుగా అవతరించి హిరణ్యకశిపుని సంహరించాడు. క్రోధాన్ని [illegible] పరిమార్చాడు. భారతములో దుర్యోధనుడు లోభమునకు మచ్చుతునక. రావణ [illegible] దుర్యోధనులంటే కామ, క్రోధ, లోభములే. ఈ మూడింటిని అంత మొందించటానికే [illegible] చరిత్రలు లోకములో వెలిశాయి. మూడింటిలోను ధర్మాన్ని ప్రబోధించటానికే ప్రయత్నం [illegible]

లోభియైన దుర్యోధనుడు తల్లి గాంధారికి నమస్కరించటానికి వచ్చాడు. ఆమె [illegible] మమకారానికి లోనుగాక 'యతో ధర్మస్తతో జయః' అని ఆశీర్వదించింది. ఎక్క [illegible] అక్కడ జయమున్నది కాని నీకు జయమనలేదు. గురువైన ద్రోణాచార్యునికి నమస్క [illegible] వెళ్ళాడు దుర్యోధనుడు. "యతో ధర్మస్తతో కృష్ణః, యతో కృష్ణః తతో జయః' [illegible] ద్రోణాచార్యుడు. ఎక్కడ ధర్మమున్నదో అక్కడ కృష్ణుడు వుంటాడు. ఎక్కడ కృష్ణుడు [illegible] అక్కడ జయం కలుగుతుంది అని ఆశీర్వదించాడు ఆయన.

యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః
తత్ర శ్రీ విజయో ర్భూతిర్ధ్రువా నీతి ర్మతి ర్మమ

[illegible] కృష్ణుడు వుంటాడో అక్కడే విజయము వుంటుంది అంటుంది గీత.

రాముడు అరణ్యానికి వెళ్ళేముందు తల్లి కౌసల్యాదేవికి నమస్కరించాడు. [illegible] ధర్మమే నిన్ను అరణ్యములో కూడా రక్షిస్తుంది అని ఆశీర్వదించింది మాతృమూర్తి. లక్ష్మ [illegible] తన మాతృదేవి సుమిత్రకు నమస్కరించాడు. ఆమె పేరే సుమిత్ర. మైత్రి ఆమె సహజ [illegible] తన కుమారుడనే అభిమాన మమకారాలకు లోనుకాక రాముడు లేని అయోధ్య అరణ్య [illegible] రాముడున్న అరణ్యమే అయోధ్య. వెళ్ళిరా నాయనా! రాముడు లేని అయోధ్య అనే అరణ్యమే మా [illegible] రాముడున్నదినే అయోధ్యగా భావించి జీవితాన్ని ధన్యము చేసుకో నాయనా! అని తనయు [illegible] దీవించింది ఆ తల్లి. ఇలాంటి తల్లులు, తండ్రులు, గురువులు వుండటం చేతనే ఆనాడు మా [illegible] భవ, పితృదేవో భవ, అతిథిదేవో భవ, ఆచార్యదేవో భవ అనే వేద వాక్యాలలో దిక్కులు

126038807

[illegible] ప్రేరణం. ఇలాంటి ధర్మ ప్రబోధము చేసిన పవిత్ర గాథలు రామకృష్ణుల చరిత్రలు.

రామనవమి అనగా రాముడు పుట్టిన దినమని భావించరాదు. రామ తత్వాన్ని [illegible] భావాన్ని ఏనాడు మన హృదయములో ఆవిష్కరింప చేసుకుంటామో ఆనాడే పర్వదినము. పాయసము పరమాన్నములతో సుష్టుగా భోజనం చేయటం పర్వదినము కాదు. ఆదర్శమైన జీవితాన్ని అనుభవింప చేసుకోవాలి. వారి ఆశయాలను ఆదేశాలను తలదాల్చాలి. వారు అడుగుజాడలను అనుసరించాలి. అప్పుడు జన్మ సార్థక మవుతుంది.

ఒకానొకప్పుడు ముగ్గురు వ్యక్తులు స్వర్గద్వారాన్ని సమీపించారు. ఒకాయన ముందుకెళ్ళి నేను సర్వశాస్త్ర పారంగతుణ్ణి. నన్ను స్వర్గంలోకి ప్రవేశపెట్టు అన్నాడు. అప్పుడు ద్వారపాలకుడు 'అయ్యా! నీకు గ్రంథపరిచయమే తప్ప అనుభవజ్ఞానము లేదు వెళ్ళిరా' అన్నాడు. ఇంకా రెండవాయన ముందుకు వచ్చి నేను యజ్ఞయాగాదులు ఆచరించిన సోమయాజిని. ద్వారము తెరువు అన్నాడు. కేవలము స్వార్థ బుద్ధితోటే యజ్ఞయాగాదులు ఆచరించావు. నీకు స్వర్గ ప్రవేశాధికారము లేదు వెళ్ళు అన్నాడు ద్వారపాలకుడు. మూడవవాడు ఒక రైతు 'అయ్యా! నాకున్న రెండు ఎకరాలలో పండినది వేసుకొని వచ్చి పోయే బాటసారులకు వసతి కల్పిస్తూ వున్నదాంట్లో వారికి పెట్టి నేను తింటూ కాలము గడిపాను అన్నాడు. ఉన్న దానిలో కొంత త్యాగము చేసి జీవితం గడిపిన నీకు స్వర్గ ప్రవేశము న్యాయము. లోపలికి వెళ్ళు' అంటూ ద్వారము తెరిచారు ద్వారపాలకులు. ఈనాడు మనము యేమి చదివాము ఎంతవరకు మారాము అని ప్రశ్నించుకుంటే సరైన సమాధానము రావటం లేదు. వింటున్నంత సేపు బాగానే వుంటుంది. కొన్ని క్షణాలలోనే బుద్ధి యథాస్థానానికి వెళ్ళిపోతుంది. ఈ మనస్తత్వాన్ని కొంత మార్చుకోవాలి. మనసు మారక మనిషి మారినా ప్రయోజనము లేదు. మారవలసింది మనసు కాని మనిషి కాదు.

రామాయణం ఎంతో వున్నతమైన ఆదర్శాన్ని అందించింది. దయ, కరుణా, శాంతి ఇత్యాది సద్గుణ సంపత్తిని స్వరూపముగా ధరించినట్టిది రామాయణము. కానీ నేడు మానవుడు ఏడురకాల పగ్గాలతో-తాళ్ళతో కట్టబడి వున్నాడు. 1. శరీరము 2. కర్మ 3. రాగము 4. ద్వేషము 5 అహంకారము 6. అధికారం 7. అజ్ఞానము.

అజ్ఞానము అవివేకము నుండి పుట్టింది. అవివేకము అహంకారము నుండి పుట్టింది. అహంకారము ద్వేషము నుండి పుట్టింది. ద్వేషము రాగము నుండి పుట్టింది. రాగము కర్మ నుండి పుట్టింది. కర్మనుండి పుట్టినదే దేహము కాబట్టి దేహానికి కర్మయే ఆధారము. కర్మకు రాగము కారణము. రాగానికి ద్వేషము ఆధారము. ద్వేషానికి అహంకారము మూలము. అహంకారానికి అవివేకము మూలము. అవివేకానికి అజ్ఞానము ఆధారము. మొదట అజ్ఞానము నాశనము కావాలి. చీకటి పోవాలి. ఎంత పోరాడినా చీకటి పోదు. చిన్న దీపము ముట్టిస్తే చీకటి పోతుంది. ఆ దీపమే దైవ నామము. తమస్సు పోవాలంటే జ్ఞానజ్యోతి వెలిగించుకోవాలి. జ్ఞానాన్ని అభివృద్ధి పరచుకోవటానికి నామమనే నావను ఆశ్రయించాలి. అత్యంత ప్రధానమైనవి రెండే రెండు. దానము, నామము. అన్నదానము, హరినామము. ఈ రెండు రెక్కలతో మనము స్వర్గానికి ఎగరగలము: